

مَلَكِيٌّ پیغمبرئن کتابی

موقدّمه

«مَلَكِيٌّ» کتابیندا تصویر اولونان حادثه‌لر، مثلاً ددان اول آلتینجی عصره، اور شلشمه‌کى معبدئن ترەدن تىكىلمەستىندن سۇنرا كى دئورە عايىدىدىر. «مَلَكِيٌّ» آدى ئىبرانى دىلىتىنە «منىم إلچىم» دېڭىدىر.

پیغمبرئن آساس نىڭكارانچىلىغى بودور كى، كاھىنلر و خالق تارى ائلە باغانلايدىغى عهده و فالى قالسىنلار. تارى خالقىنин حىاتىندا ھم دە تارىيَا اتنىئى عىبادتىدە قوصورلار وار ائدى. اونلار يوللارىنى آزمىشىدىيلار. خالق كاھىنلرە تقدىم و ائغانلىرى صادىق اوزىكىن و رەمىزىتلەر، تارىيَا خىلە گۈشكەل ياخىنلاشىپ اونون تعلەمته موناسىب ياشامىرىدىيلار. لاكتىن رب، اۆز إلچىسنى اوّلچەدەن گۈندەرە جىك كى، اونون يولونو حاضيرلاسىن و عەدئىنى اعالان اتسىن. سۇنرا اۆزرو گله جىك كى، خالقىنى موحىكىمە ادئب اونلارى تمىز اتسىن.

كتابين مضمونو:

ائسرايىلشىن گوناھلارى ۱:۱-۲:۱۶
تارىينىن مەحکمەسى و مەرحمتى ۲:۴-۱۷:۶

قوربانلار گئىرگەن، او مگر سىزى قبول ادرا؟^۹ قوشونلار رىي دىش. «كاش كى آرانيزدان بىش نغۇر قوربانگاھىمدا بوش بېشىسنا او دياندىرىماق اوچون معبدىن قاپىلارينى باغلايىدى! من سىزىن راضى دىئلم، گىتىرە جىيىشىز تقدىملىرى دا قبول اتمىھە جىيم». قوشونلار رىي بويورور. ^{۱۰} «گۈشىشنىن چىخىدىغى يىردىن باتىدىغى پىرى قدر، منئم آديم مئلتلىر آراسىيندا عظمتلى اولاجاق. هر يىرده آديما بوخور ياندىرىيلاجاق، تەمىز تقدىملىر گىتىرە جىك. چونكى مئلتلى آراسىيندا آديم عظمتلى اولاجاق.» قوشونلار رىي بويورور. ^{۱۱} «سىز پورىدىڭارىن سوفەسى نجىئىدئر، چۈرەيتنە دە حۆرمەت اتىك لازىم دىيل» دئىرە رىك، آديمىن موقىدىلىئىنى پۇزورسۇنۇز. ^{۱۲} اوستەلتىك «بۇ نە زەختىدئىر» دىئب منه بورون ساللايرسىنىز». قوشونلار رىي بويورور. «سىز قوربان اولاراق اوغۇرلۇق، چولاق، ناخوش حيوان گەتىرەشىشىز، من اونو سىزىن مگر قبول ادەرم؟» رب دىئب سوروشور. ^{۱۳} «لەنت اولىسون او فيرىيدا قىچى يا كى، سوروشوندن نىذر اتىدىئى ارگى حيوان عوضىنە، رېھ قوصۇرلو حيوان قوربان ادەر! چونكى من بئۇيوك بىش پادشاھام و آديم مئلتلىر آراسىيندا هييتلى دئر.» قوشونلار رىي بويورور.

^{۱۴} «ائندى، اى كاھىنلىر، بو امر سىزىن اوچوندۇر.» ^{۱۵} قوشونلار رىي دىش: «اگر سۈزە قولاق آسمىاياسىنىز، آديما عىزىز ورمەمىي اوركىدىن ائستىمە سىئىشىز، اوستۇنۇزە لەنعتى ياغدىرىپ خىير-دوغانلىرىنىزى لەنعتە چۈرەجىم. بلى، من اونلارى لەنعتە مىشىم، چونكى منى عىزىتلەندىرەمە بىي اوركىدىن ائستەمەشىشىز.» ^{۱۶} من سىزىن نىلىشىزى محو ادەجىيم. بايراملارينىزدا قوربان اتىدىشىش حيوانلارين تىزىيەنى اوزۇنۇزە چىرپاجاڭام، سىز اونۇنلا بشىشكەدە چۈلە آتىلاجاقسىنىز. ^{۱۷} او واخت بىللە جىكشىشىز كى، من بو امرى لاوى ائلە باغلادىغىم عەدەتىمن ياشاماسى اوچون سىزە گۈنۈرمەشىم.» قوشونلار

بو ائخطار رېئن ملاکى واسطەسى ائلە ئىسرايىلە دەئىي سۈزدۈر.

رېئن ئىسرايىلە محېتى

رب دىش: «سىزى سۈۋەت». لاكتىن سىز دىئب سوروشورسۇنۇز: «بىزى نىجه سۈۋەت؟» رب دە جاواب ورث: «عىشۇ يعقوبۇن قارداشى مگر دېلىدى؟ آما من يعقوبۇ سۈۋەت، ^{۱۸} عىشۇدان نىفرت اتىدئم. اونون داغلارىنى وئران اتىدئم، مئراثىنى چۈل چاڭالالارينا وردىم.» ^{۱۹} ۴ دەملىوار دىشىلر: «بىز ازىتلەك، آما خارابا بىلقلارى تزەددىن بىرپا ادەجىيىك.» آنجاق قوشونلار رىي بىلە دىش: «قوى اونلار قورسون، آما من يىخاجاڭام. اونلارىن اۇلۇك سى پېشىلەك بۇلگەسسى چاغىرىلاجاق، اۇزلىرى دە هەمىشە رېئن قىسىلىنىدئى خالق اولاراق تانىجاڭالار.» ^{۲۰} سىز بۇنو گۈزلىرىنىزە گۈرندە دئىنە جىكشىشىز: «رب ائسرايىل سەرحدلىرىنىن كىناردا داعىمەتلىكتە!

كاھىنلىرى مۆزمەت

^{۲۱} قوشونلار رىي دىش: «اى آديما حۆرمەت اتىمەيەن كاھىنلىر! اوغۇل آتاسىينا، قول آغاسىينا حۆرمەت گۈرسەدئر. اگر من آتايام، هانى منه حۆرمەتتىشىز؟ اگر آغايم، هانى مندىن قورخۇنۇز؟ لاكتىن سىز «آدىنا نىجه حۆرمەت اتىمەدكى؟» دىئب سوروشورسۇنۇز. ^{۲۲} قوربانگاھىمىن اوستۇنە نجىش يىمك تقدىم ادئرىشىشىز، حەلە «سنى نىجه نجىش اتىدكى؟» دىئب سوروشورسۇنۇز. «رېئن سوفەسىنە حۆرمەت اتىك لازىم دىيل» دېمكلە بىلە ادئرىشىشىز. ^{۲۳} كور حيوانى قوربان آدىندا گىتىرەك مگر پېس ايش دىئل؟ توپال و يا ناخوش حيوان قوربان اتىك مگر پېس ايش دىئل؟ بىلە بىش راضى قالىر و يا سنى مگر قبول ادئر؟» قوشونلار رىي بويورور. ^{۲۴} «ائندى بىزە لوطىف اتىمەسى اوچون تارىيما يالوارىن. سىز بىلە

چونکی رب سنتله جاوانلیغیندا اولندهیئن آروادین آراسیندا شاهنده‌تر. او آرواد سنت شرئکن اولدوغو حالدا، نشکاح عهدي ائله آروادین اولدوغو حالدا اونا خيانت ادھيسن.^{۱۵} تاري مگر اونلارى بىر اولاراق ياراتمايدى؟ هم بىن هم ده روح اونوندور. بىن نه اوچون بىر؟ چونکى او اوزو اوچون ائلاھى بىر نسنه ائسته يېرىدى. بونا گۈره ده اوزونزو گۈزەلەين. قوي هچ كىس جاوانلیغیندا اولندهیئي آروادينا خيانت اتمەسەن.^{۱۶} ائسرايىلئن تاريسي رب بله دىشىر: «من بوشانمادان، قىدارلىغا بورۇن آدامدان دا نىفترت ادئم. بونا گۈره ده اوزونزو گۈزەلەين و خيانت اتمەيەن». قوشونلار ربى دىشىر.

^{۱۷} دىدىكلەرئىتلە رېتى يوردونۇز. «اونو نه ائله يوردودق؟» دىشىب سوروشورسونۇز. «پېشىتكەدن هر كىس رېئىن گۈزوندە ياخشى دىر و رب اونلارдан راضى دىشىر.» و يا «هارادادىر عدالىتن تاريسي؟» دىئەرك اونو يوردونۇز.

گلهجىكده گلنِچى

«باخ، من اوزِ لِچْمِي گُونَدَرِئِرم. او، حوضورومدا يول حاضيرلا ياجاق. آختاردىغىنىز پىرۋەتگار ڦفلىتن اوزِ معبدىئە گلهجك. گۈرمك آرسۇسوندا اولدوغۇنۇز عهدِ لِچْمىسى گلهجك.» قوشونلار ربى بويورور. ^۲ لاكتىن اونون گلهجىي گونه كىم تاب گىتىرە بىتلر؟ ظوهور اندە كىم داوم گىتىرە بىتلر؟ چونكى او، آرئەتچىئىن اودو، يوينجۇنون صابونو كىمى اولا جاق.^۳ او، گوموش ارىئىب تمىزلىئين آدام كىمى رفتار ادهجك: لاولى لرى صافلاشدیرىپ قىزىل و گوموشو تمىزلىئين كىمى تمىزلىئىجك. إِلَهِ كى، صالحىكلە رېتى قوربانلار گىشىتلەر. ^۴ او واخت يهودانىن و اورشىمئن قوربانلارى اولكىي واختىلار كىمى، كچمەش ائل لەدە اولدوغو كىمى رېتى خوش گلهجك.^۵ من جزا ورمك اوچون سىزە ياخىنلاشاجام. اووسونچولارىن، زىناتكارلارىن، يالاندان آند ائچنلەرن،

ربى دىش. ^۶ «اونونلا باغلادىغىم عهد حيات و صولح عهدى ائدى، و من اونا وردئىم؛ بو حؤرمت طلب اتدى و او، منه حؤرمت گۈرسىتىدى، مىتم آديمىن هييتى اونو بورودو. ^۷ اونون آغزىندا حقنەقى تعليم وار ائدى و دىلئىنده خىلە تاپىلمادى. او، صولح و صداقت ائچنەن مىتمەلە بىرلىكde قدم آتىيردى. چوخونو دا خاطا يولوندان قايتارميسىدى. ^۷ كاھنەن آغزى بىلشى قورومالى، انسانلار اونون دىلئىنده تعليم آخтарمالى دىر. چونكى او، قوشونلار رېتىن سۆز آپارانى دىر. ^۸ آنجاق سىز يولدان آزىدىز و تعليمىتىز لە چوخ آدامى گوناها چككىنىز. لاوى ائله باغلادىغىم عهدى پۈزۈنۈز.» قوشونلار ربى دىش.^۹ ^{۱۰} سىز مىتم يوللازىملا گىتمە دېتىن، شرئعتە باغلى اولان مەسىلەلرە طرفدارلىق اتدىنىز. بونا گۈره دە من بوتون خالقىن قاباغىندا سىزى ئەجالىدip خجالىتى حالاسالدىم.»

يهودا خالقىن خيانى

^{۱۰} هامىمېزىن آتاسى مگر بىر دېتىل؟ بىزى همەن تاري مگر ياراتمايدى؟ اگر إِلَهِ دەئر، نه اوچون بىئى آتالاريمىزىن باغلادىغى عهدى پۈزۈنۈز، اوز قۇنشوموزا خيانت ادھىرى؟ ^{۱۱} يهودا خالقى خيانت اتدى. ائسرايىلەدە و اورشىمەدە ائېرېنچ ائشلەر دېتىلدى: يهودالى لار باد الالاھلارين يانىنا گىدن قىزىلارلا اولەنثى، رېتى سودىتى موقدس مکانى نجىش اتدىلر. ^{۱۲} بونو ادن آدام، حتا كىشىك چكىسە دە، جاوابدە اولسا دا، قوشونلار رېتىنە قوربان گىتىرسە دە، رب اونو يعقوبون جامااعاتىندان قووسون.

^{۱۳} سىز باشقا بىر شىبى دە ادھىرىنىز: آغلابىپ سىزلا ماقلا رېتىن قوربانگاهىنى گۈز ياشلارى ائله دولدورسونۇز. چونكى رب آرتىقى گىشىدىتىز قوربانلارا دېتىت اتمىز، اونلارى سىزىدەن كۈنۈل خوشلۇغو ائله قبول اتمىز. ^{۱۴} سىز «نه اوچون؟» دىشىب سوروشورسونۇز.

بختور سایپریق. پئىشىك ادنلر ئىشلەئىندە اوغۇر قازانىرلار، تارىينى ائمتاھانا چىتلەر دە، لakin جزادان قاچىرلار». ^{۱۶} او زامان ربىن قورخانلار بئرىئىلىرى ائله دانىشدىيلار. ربىن قورخوب آدىدا حۇرمەت اشتىتىدى. ربىن قورخوب آدىدا حۇرمەت ادنلر اوچون اونون قاباغىندا بىش يادداش كىتابىي يازىلىدى. ^{۱۷} قوشۇنلار ربى دىش: «اۋز مخصوص خالقىمىي اورتاييا چىخارتىدىغىم گون، اونلار مىتم اولاجاقلار. بىش آتا اۋزونى خەندىتەدەن اوغلۇلۇ نىجە رەحىم ادەر، من دە اونلارلا إله رەحىم ادەجىيم. ^{۱۸} او زامان سىئىن ئەتىپ ئەسلىنىڭ فرقى گىنە گۈرە جىكىستىز».

ربىن گونو

۲

قوشۇنلار ربى دىش: «باخ، كوره كىتمى يانان او گون گللىر. بىتون مغۇرلار و پئىشىك ادنلر سامان كىتمى اولاجاقلار. گلن او گون اونلارى ياندیراچاق. اونلارا نە كۆك، نە دە بوداق قالاچاق. ۲ آنجاق آدىما حۇرمەت ادن سىنلىر اوچون، قانادلاريندا شفا اولان صالحەنگى گونشى دوغاجاق. و سىئىن تۈولەدن بوراخىلان دانالار كىتمى اوينىجا جاقسىزىز. ^۳ پىش آدامالارى تاپدالا ياجاقسىزىز. بۇ ائشلىرى اتدىئىم گون اونلار سىئىن دابانىزىن ئەتىندا كول اولاجاقلار». قوشۇنلار ربى بويورور.

^۴ قولوم موسانىن قانۇنونو، خوربىدە اولارك بىتون ائسرايىش اوچون اونا وردىئىم قايدالارى و حؤكملىرى ياددا ساخالاپىن. ^۵ باخ، ربىن بئيوىك و دەشتلى گونو گلمەدن قاباق ئاثىلا پىغمېرى سىئىن يانىنiza گۈنۈرە جىيم. ^۶ او، آتالارين اوركىلەنى اوغۇلارينا، اوغۇلارينىن اوركىلەنى دە آتالارينا طرف دۇندارە جىك كى، مبادا من گلنىڭ ئەتكەنلىكى لەتىلە وورۇم».

موزىدورون، دول آروادىن، پىئىمئىن، قىرىئىن حاقيقىنى تاپدالايانلارين-مندىن قورخمايانلارين ضىندىنە تۈنگىلە شەhadat ورەجىم». قوشۇنلار ربى بىله دىئر.

اوندا-بئىرىلى اوغۇرلايانلارى مزمۇت

^۹ «من ربىم و هېچ واخت دىشىشمەرم، سىئىن بىتون اوچون محو اولمادىنىز، اى يعقوب اۋۇلادىلارى! ^{۱۰} آتالارينىزىن دۇرۇنلار بىرى قايدالارىمدا دۇندۇنۇز و اونلارا عمل اتىمەتىش. منه طرف دۇنۇن، من دە سىئە طرف دۇنەرم». قوشۇنلار ربى بويورور. «سىئىن «نە دۇنىك؟» دىنېب سوروشۇرسۇنۇز. ^{۱۱} ائنسان دا مىگر تارىدان اوغۇرلا يېرىسىنiz. «سىنەن نە بى اوغۇرلا يېرىق؟» دىنېب سوروشۇرسۇنۇز، اوندا بئىرىلىرى و تقدىملىرى اوغۇرلا يېرىسىنiz. ^۹ سىئىن، بىقۇن مئلتىشىز لەنت آتىنىدىسىنىز. چونكى مندىن اوغۇرلا يېرىسىنiz. ^{۱۰} بىتون اوندا بئىرىلەنىزى آنبارا كىتىشىن كى، معبدىمەدە ارزاق اولسۇن». قوشۇنلار ربى دىش: «سىئىن بۇنۇلما منى ائمتاھان ادئن. گۈرە جىكىستىشى كى، گۈيلىرئىن پىنجرەلەرنى سىزە آچاجاغام، اوستۇنۇزە احتىياجلارىنىزىدان دا چوخ بىر كىيىدەرلاجاق. ^{۱۱} كېشىرتىكلەرى *اكتىنلەرىنىزى يېمىيە قويمىا ياجاغام، زەئىدە مېينە يېتىشىز محصولسۇز قالما ياجاق». قوشۇنلار ربى دىش. ^{۱۲} «بىتون مئلتەر سىئىن بختور سايياچاق. چونكى اولكەنىڭ گۈزىل بىر اولاجاقدىر». قوشۇنلار ربى بويورور. ^{۱۳} «مېئم ضىندىتمە ياوا سۈزلىر دەتىشىز». رب بويورور، لakin سىئىن سىئىن ضىندىنە نە دەئىك؟» دىئب سوروشۇرسۇنۇز. ^{۱۴} سىئىن دەتىشىز: «تارىيا خەندىتەت اتمك فايداسىيىزدىر. قوشۇنلار ربىن امرئىنى يېتىمكە، اونون حوضۇرۇندا ياس اىچىننە گۈزەكەلە بىزە نە خېئر اولدۇ؟ ^{۱۵} آما ائىدى بىش مغۇرلارى